

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1.50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 61,
Učiteljska tiskarna.

Stanovanjske naredbe.

Kratka, navidezno brezpomembna notica v časopisu zadnjih dni je govorila o sklicanju enquete v Beograd, na kateri se bo razpravljalo in pretresalo vprašanje, naj li ostane še nadalje vezano razpolaganje stanovanjskih prostorov, ali pa naj hišni lastnik zopet svobodno oddaja stanovanja, kot je bilo to v lepih, preteklih časih.

Torej: ministrstvo za socialno politiko ima že čas, da se bavi z mislijo, izročiti najemnika zopet na milost in nemilost hišnemu gospodarju.

Ministrstvo za socialno politiko hiti, da privede stanovanjsko vprašanje v »normalni« t. j. to se pravi, da ukine vse odredbe, povzročene po izrednih razmerah in poslabšane po brezglavi upravi.

Pa premostimo, kaj je storilo ministrstvo za socialno politiko, da odpravi stanovanjsko mizerijo.

Vse številne stanovanjske naredbe in uredbe so posledica velike stanovanjske bede. Skratka: ker je premalo stanovanj tako v Ljubljani, kot drugod, zato je bila naloga socialne politike, da regulativno posreduje. Naloga socialne politike je bila pri tem trojna:

1. zagotoviti in preskrbeti stanovanja gospodarsko šibkejšim slojem;

2. varovati najemnika pred odrajanjem s strani hišnega lastnika in

3. pospeševati in omogočiti stavbeno gibanje.

Ker je bilo povpraševanje za stanovanja večje, kot pa jih je bilo na razpolago, zato so postajala stanovanja dražja, za premožnejše sloje dosegljivša, kot pa za revne, na stalno plačo, na zaslužek svojih rok navezane sloje. Vsled tega je moral in mora prebivati delavec v vagonu, vlažnih kletih in zaduhlih podstrešjih, gospodarsko dobro situirani krogi pa v lepih hišah, vilah in zračnih, zdravih stanovanjih. Je slišal že kdo, da je stanoval kak trgovec — pa četudi ni hišni lastnik — v železniškem vagonu.

Socialna politika je zato z naredbami skušala izravnati to socialno neenakost, in je stavljala različne pogoje, ki upravičujejo do bivanja v gotovem kraju. Domovinstvo, zaposlitev, vrsta zaposlitve (državni, prijavni nameščenec) itd. so bili kriteriji teh uredb in naredb. Pri komur niso bili podani ti naredbeni predpisi, predpogoji, je moral izprazniti stanovanje in se izseliti drugam.

Kakšen je bil uspeh tega izravnavanja? Tudi danes je še vsaj 1000 družin v Ljubljani, ki nimajo lastne-

ga stanovanja, 1000 takih družin, ki imajo vse predpogoje, ki jih zahteva recimo zadnja uredba. Seveda štejem med te družine tudi vse one, ki stanujejo danes dejanski izven Ljubljane, dočim pa so njih družinski očetje nameščeni v Ljubljani.

Z naredbi torej ni bilo mogoče preskrbeti vsem upravičenim družinskih članov.

Glede najemnine! Zadnja uredba je ponudila hišnim lastnikom tozadevno le prst, hišni lastniki pa so zagrabil večino kar za celo roko. Torej: dasi določa uredba, koliko sme zvišati najemnino hišni lastnik, so hišni lastniki preko uredbe in proti določilom uredbe skušali kovati sebi dobiček in navijati najemnino.

Dve nepobitni resnici, rezultirata iz dosedanjega razvoja in poteka stanovanjske politike: 1. nešteto družin je brez stanovanj, 2. hišni lastniki bodo izkoristili za njih ugodno situacijo, kakor hitro bi prenehala veljavnost stanovanjske uredbe. Uredbe, ki še danes ne brzda dovelj zahtev hišnih lastnikov. Stavbeno gibanje jasno priča, v koliko je socialna politika tekom treh let posredno ali neposredno vplivala na zidanje. V Ljubljani se štejemo nove hiše zgrajene v zadnjih letih lahko na prste in na desetine štejeemo novih stanovanj.

Mentaliteta ministrstva za socialno politiko pa je približno ta-le: Mi smo krivi, da je stavbeno sezija skoro mrtva, da posamezniki ne zidajo stanovanjskih hiš. Krivi smo zato, ker vzdržujemo še danes uredbo, ki naj ščiti najemnika.

Če hočemo, da se bo zidalo, moramo ukiniti to uredbo. Čim bo smel hišni lastnik prosto razpolagati s svojo hišo in po svoji volji določati stanovanjem najemnino, bo to za marsikoga vaba, da bo zazidal v hišo svoj odvdični kapital.

Zato — tako mislijo — proč s stanovanjsko uredbo, pa bo kmalu konec stanovanjske bede.

Poleg tega pa je še drug važen moment, ki sili demokratsko-radikalno vlado, da forsira vprašanje, ukiniti stanov. naredbo. In ta je: ker se pri nas dela politično stanovanjstvo, ne pa stanovanjska politika! To čisto jasno priznava »Jutro«, ki pravi: Organizacija hišnih posestnikov, ki se razprostira preko vse države, je začela zelo živahno agitacijo proti vsaki omejitvi svobode hišnih gospodarjev... In, ker so hišni posestniki člani glavna opora demokratske pa radikalne stranke, zato tiči za tem grmom, ki naj prerasi stanovanjske uredbe, čisto na-

vaden političen zajec. Kajti, demokratska in radikalna stranka rabita oporo hišnih posestnikov, zato mora nagraditi za to oporo hišne posestnike — država, ali po domače: domovina.

Ne pustimo se varati! Razlastitev zemljišč, zasega opekaren itd. v to smer naj krene stanovanjska politika. Izpolni naj te pogoje, pa bo lahko potem misliti na to, da se ukinejo prisilne stanovanjske uredbe. Tc je edina pot, katero mora nastopiti stanovanjska politika.

Tega nas uče že dosedanje izkušnje. Najemnine novih stanovanj so tako visoke, da jih ravno oni, ki trpi stanovanjsko bedo, ne zmore.

In to se ne bo izpremenilo! Če bo zidal posameznik prostovoljno, bo zidal zato, ker se mu bo obetal obrestovanje. Obresti pa bi moral

plačati najemnik, zato bodo stanovanja v novih hišah za večino nedosegljiva in efekt bo ta, da bo socialna razlika še večja, kontrast še očitnejši. Delavec, nameščenec bo hiral in životalil v luknjah, bogataš pa bo rezidiral v konfortnih stanovanjih.

Dokler ne bodo izvršeni in izvedeni vsi navedeni predpogoji, toliko časa je vsako ukinitje stanovanjskih uredb in svobodno gospodarjenje hišnih lastnikov — zločin.

Pa še nekaj: tudi delavske organizacije se razprostirajo po vsej državi. Tudi delavske organizacije bodo začele živahno agitacijo. Živahno agitacijo za to, da se ugodi njihovim zahtevam. Naj pač boj odloči, katero zahtevo uveljavlja več glav.

S. L.

Pred sejo ljubljanskega občinskega sveta.

Pokrajinska uprava je po nalogu vlade odredila za jutri zvečer sejo občinskega sveta, na kateri naj se voli župan namesto nepotrjenega izvoljenega župana. Mi ne uvidevamo, da bi bila ta volitev tako nujna, čeprav obsojamo, da je mesto Ljubljana že več mesecev brez župana. Z volitvijo župana ne bo popravljena ta napaka, zlasti ne sedaj, ker tozadevna afera še ni rešena in pa ker občinski svet ni popoln zaradi razveljavljenih šestih komunističnih mandatov.

Pravni čut volilcev in večine občinskega sveta ter javnosti sploh ne more ob danih razmerah biti drugačen, kakor da se je v dveh smereh godila krivica, ako bo jutri moral občinski svet voliti župana. Prvič imamo v znani aferi dve nasprotujoči si trditvi, ki nobena v javnosti še ni dokazana, pa sta obe tako dalekosežni, da moralno ubijeta onega, ki trdi neresnico in kar utegne s tem ustvariti bistveno drugačen položaj. Ne gre več za osebe, za očitke, ampak za resnico in

neresnico, ki ima moralno gotovo večji pomen kakor pa obdolžitev ali očitki v aferi.

Enako kakor to vprašanje vpliva lahko na volitev tudi nepopolnost občinskega sveta. In propore pri občinskih volitvah more priti do izraza v zmislu občinskega volilnega reda le tedaj, če vlada ta občinski svet razpusti in razpiše nove volitve. Drugega izhoda ni.

Vse to smo že parkrat povedali, toda zdi se nam, da imajo na merodajnih mestih gluha ušesa za vse to, čeprav mora biti jasno vsakemu laiku v pravnih stvareh. Napačno bi torej bilo, če bi s svojim ravnanjem žalile oblasti same ljudski čut pravičnosti in se kazale kot neobjektivne, dasi imajo kot višja instanca po zakonih pravico.

Razpustite občinski svet ljubljanski in razpišite nove volitve. To je edini izhod! In zadnji čas je že, ker ob teh razmerah trpi občina po krivdi tistih, ki vso stvar zavlačujejo proti volji javnega mnjenja.

Še karakteristika železniške pragmatike.

Čenjeni s. urednik!

Priobčili ste v zadnjih št. članek sodr. Krekiča o službeni pragmatiki za železničarje. Nekaterim gospodom od Zveze to ni po volji in označujejo to za volilni manevar socialnih demokratov, češ da ta pragmatika ni bila od Zveze predložena; zvijajo se na vse načine. Pa saj jih itak poznate.

Da pa tisti, ki so Zvezarjem najbližji oz. skupno delujejo, za nas agitirajo, kakor trdijo Zvezarji, naj služijo sledeče v dokaz:

Dobili smo v roke okrožnico glede plač pripravnikov in pomožnega osebja. Končna določba te okrožnice se glasi:

„Kar se tiče zaračunavanja pristojbin in služaju obolenosti, opozarjamo na sledeče:

§ 56 služb. reda bivše Srbije velja še nadalje.

§ 119 služ. pristojbenika bivšega M. A. V. določa, da dobivajo uslužbenci z mesečno plačo v služaju obolenosti plačo tekom 3 mese-

cev, kakor pri bivšem Stb. a teh danes nimamo.

Neozeleni uradniški in tisti poduradniški in službeniški pripravniki, ki služijo preko treh let, dobivajo svojo plačo samo za prvih 14 dni bolezni.

V tej plači je tudi zaračunana podpora, ki pripada od tretjega dne bolezni.

N. pr.: Uradniškem pripravniku se zaračuna za mesec september in nakaže po računskem oddelku 100 din. mesečne plače, 540 din. drag. doklade, skupaj 640 din. = 2560 K.

Isti se prijavi 6. septembra zjutraj za bolnega in je bolan do 22. Dne 23. se je javil spet v službo. Pritiče mu do vstevši 19. plača od 20. do 22. podpora od 23. do 30. spet plača, ali za 27 dni plača, za tri dni pa podpora. Po nižje navedenem računskem primeru se mu mora izplačati

$$\frac{2560 \times 27}{30} = 2304 \text{ K}$$

plače in podpore 90 kron X. razrede po predelni preglednici, skupaj 2394 kron. Od svote nakazane po računskem oddelku se mora tedaj vzeti svota 166 kron v zastanek.

Prevkliženje teh v zastanek vzeti svote in ureditev kontiranja vseh izdatkov bo uredil računski oddelk.

Oženjeni pripravniki vseh kategorij, ki služijo preko treh let, dobivajo za prva dva dni plačo in vse doklade od tretjega dne pa 60% svoje mesečne plače in osebne doklade, družinske doklade jim pritičejo v celoti tudi v slučaju bolezni. Od teh je 60% spet vračunana podpora.

Poduradniški pripravnik ima 90 din. mesečne plače, 570 din. osebne doklade, 90 din. družinske doklade, skupaj 750 din. = 3000 kron.

Temu pritiče, če je ves mesec bolan: 90 din. družinska doklada, 44 din. za prva dva dni, 369.60 din. za 28 dni 60%, skupaj 503.60 din. = 2014.40 kron, od tega odpade na B. 7. a. 840 kron.

Poduradniški in službeniški pripravniki, ki služijo manj kot tri leta, dobivajo v slučaju obolenosti samo podpora.

Vse urade pozivljamo, da to naredbo dobro proučijo in vestno izvedejo.

Tako okrožnica.

Oženjeni pripravniki pa naj gledajo, da ne bodo nikdar čez dva dni bolni.

Več dostavka ni treba.

Vi, gospod urednik, pa popreje malo premislite, predno bi trdili, da naši merodajni činitelji niso napredni ali da ne znajo.

nov, smo lepo složni... nobenega izdajalca ni med nami. Naša ura se bliža, brate!

„Naša doba!“ je pomahal majhnini mož ob mizi z rokami. „Krivica vlada zdaj na svetu, potem pa bo vladala pravica!“

„In solnce te dobe ne sme nikdar zaiti, Vavken!“ se je razvel Senčar. „Bratje! Čim temnejša je bila do sedaj naša suženjska noč, tem svetlejši bo dan, ki mu že zremo v šumečo jutranjo zarjo!“

Vavken je vstal.

„Pozno je, bratje — čas, ki nam preostaja, je pa dragocen za nas vse in moramo ga znati prav uporabiti. Kar je bilo treba skleniti, je sklenjeno, na jasnem smo si pri vseh točkah, ki smo jih obravnavali; vsak posameznik izmed nas ve, kaj mu je storiti, kje je njegov mesto. Vendar nas čaka še mnogo dela, ki moramo biti nanj pripravljeni z vso resnostjo. Zato se lepo v miru razidimo in — kvikšu srca, bratje!“

(Dalje prih.)

LISTEK.

Zvonimir Kosem:

BARAKE.

(Dalje.)

Lahek avtomobil je skoraj neslišno švigal mimo; v luči se je za trenotek pojavila na mehki blazini oslonjena plešasta glava starca, na vsaki strani glave pa zevajoč pasji robec z visečim slinastim jezikom.

„Tudi tega poznam,“ se je živahno nagnil kovač h Konradu. »Poslovce Pucigajs je to... menda največji izmed poslovcev sedanje dobe... na sprehod se pelje s svojima dvema kosmatincema... Pravijo, da, kdor ljubi živati, ima dobro, nepokvarjeno srce. Ampak od poslovca Pucigajs ne smeš pričakovati kaj takega; on je sicer strastno zaljubljen v vse pse tega sveta, srce ima pa trdo kakor kamen... Od poslovca Pucigajs ni obogatec — to je gotovo; skrivnostna je njegova

preteklost, potna vnebovptičnih grehov; kri in znoj delavčevih rok se drži tistega illošvirajočega avtomobila in tiste pisane vile sredi gaia zunaj mesta; nekdanjemu ravnatelju velike tvornice — Pucigajsu so postala fla prevroča in zato se je stari grešnik prelevil v poslovca, se v velikem slogu pričel pečati s posloviem ter pobegnil v gai. Ampak novi Kristus je že na poju — njemu ne bo ubežal ta dični poslovce Pucigajs!

Ulice so se ozile, palače so postajale redkejšje — že jih ni bilo nikjer več; in kolikor ožje so postajale ulice, toliko nižje in siromašnejše so bile naenkrt liše — namesto prejšnje žarke razsvetljave, je brlela samo tuhtina skromna plinova svetilka. Konrad in kovač sta stopila v predmestje.

Okna Senčarjevega stancovanja kamor je bil Konrad namenjen, so bila razsvetljena, na tenkih, prosojnih rdečih zastorih so begale sence.

„Ni sam!“ je preudaril Konrad. „Najbrž ima kakšno važno posveto-

vanje... pa so se zbrali pri njem ljudje ob tej pozni uri... Pojdi še ti z menoj, Dreja, da nas bo več!“

Zavila sta v zaduhlo vežo — kakor v črn predor — nato po vegastih stopnicah navzgor, šla sta po temnem vijugastem hodniku in se pritipala naposled do nizkih, zakajenih vrat. Senčar sam jima je prišel odpret, zaklenil za njima vrata — in bila sta v dokaj prostorni sobi, ki jo je razsvetljevala brleča petrolejka pod stropom; soba je bila polna ljudi; veliko jih je sedelo v živahnem razgovoru za mizo, drugi zopet so hodili urno gorindol ob stenah in se pomenkovali glasno med seboj; vsem je bilo poznalo na obnošenih oblekah, razoranih obrazih in žuljavih rokah, da so delavci.

„Struna je prenapeta in počila bo!“ je zamahoval maihen mož ob mizi z rokami po zraku in se oziral ostro po sobi naokrog. „Preobrat, edinole temeljit preobrat nam bo prinesel odrešenje... drugega izhoda ni iz te bede in revščine, v katero so nas potisnili...“

„Preobrat, da... je segel možu v besedo Senčar. „Pometli bomo z maliki, ki smo do sedaj uklenjeni klečali pred njimi na kolenih... pometli kakor smeti iz hiše na gnoj...“

Potem se je obrnil h Konradu.

„Stvar je namreč taka: drugi teden se prične splošna stavka, dečko moj dragi... Od vseli strani mi prihajajo poročila o skrajni nezadovoljnosti... mera je zdaj zvrhana in prekipelo bo... Vse drugo bo prišlo potem samo o sebi... že je vse pripravljeno... In tedaj, Konrad, dečko moj, boš lahko popeljal svojo črno armado iz barak v palače! Samo zahrmeti boš moral prej še nekoliko... saj me razumeš...“

„Mislim, da moj govor ne bo ostal brez učinka,“ je rekel Konrad; „pa tudi tako bi se zganili mrličji v mrtvašnici, ki sega od prve do zadnje barake...“

Senčar ga je prijateljsko potrepal po rami.

„Zdi se mi, da si se skrbno pripravil in da boš lepo dovršil svojo nalogo. Vsi, kolikor nas je trpi-

Brzjav.

Kaj je novega v Belgradu.

NA SVETILJKE Z VALUTNIMI TIHOTAPCI!

LDU, Belgrad, 15. sept. Zastopniki trgovinske zbornice v Belgradu so se danes tri ure posvetovali s finančnim ministrom dr. Kumanudiem, ki se je po konferenci z zastopniki trgovinske zbornice sestel tudi z ministrom za trgovino dr. Spahom. V parlamentarnih krogih se govori, da bo naša vlada še danes način za pobijanje vseh špekulacij, ki povzročajo padanje naše valute. Finančni minister je predlagal, naj se ukine prosta trgovina z valutami in devizami in naj se uvede najstrožja kontrola nad trgovino z valutami. Vsi ti ukrepi bodo poverjeni v izvršitev Narodni banki. Osebe, katerim bi se dokazalo, da so delale brezvestne špekulacije z valutami in so na ta način škodovala valuti dinarja, bi se takoj zapre. Tudi one banke, ki bi se jim dokazalo, da so povzročile padanje dinarja, bi se zapre. Za tihotapce, ki bi nesli iz naše države naše valute, je predvidena smrtna kazen. Uvoz luksuznih predmetov bo z novimi tarifami onemogočen, tarife za izvoz pa bodo znatno znižane.

DROBTINICA ZA NAS.

LDU, Belgrad, 15. (ZNU.) Presliho poročila iz Zeneve: Tekom hudega boja pri volitvah sodnikov mednarodnega prava, ki so trajale ves dan, je bil izvoljen tudi predsednik kasacijskega sodišča Mihajlo Jovanović edini Sloven, ki se nahaja v mednarodnem sodišču.

VOJNA NA VZHODU IN NA ZAPADU.

LDU, Dunaj, 15. (DKU.) Uradno se poročila: Na obeh straneh ceste Kirchschlag - Pörsdorf približno poldrugi kilometer južno - vzhodne deželne meje napravljajo tolpe zaklenišča. Ob meji juž-

EN KRAJCAR, ČE BO KAJ IZ TEGA!

LDU, Belgrad, 15. sept. Preiskava radi atentata na kralja se nadaljuje. Ne bo se še končala tako kmalu, ker je bil preiskovalni sodnik pred nekaj časa premenjen. Novi sodnik Vulić bo moral proučiti vse akte svojega prednika, preden se bo mogla preiskava nadaljevati.

Še ZADNJI KOS BARANJE.

LDU, Belgrad, 15. sept. Včeraj je razpravljala vlada o zahtevah zavestniške komisije za razmejitve v Baranji, naj bi se umaknile naše oblasti in čete na mejo, ki bi po njihovi tolnačenju mirovne pogodbe imela biti stalna meja z Madžarsko. Če bi se naše čete umaknile na imenovano mejo, bi izgubila država še znaten del našega ozemlja. Pri Subotici bi se morali umakniti za celih devet kilometrov proti notranjosti države. Ker pa bi imela država pri tem občutne izgube in ker bi bilo več vasi vsled take ureditve meje odsekanih od svojih hatarjev, je izdala vlada spomenico, katero pošlje zaveznikom in v kateri protestira proti tej najnovejši naredbi razmejitvene komisije.

no - vzhodno Kirchschlaga so naši organi s streljanjem prepadli tolpo. Pri Neudan a. d. Lafnitz južnovzhodno Hartberga je približno 20 mož broječa tolpa napadla našo poljsko stražo. Tolpo smo prepadli s streljanjem. Po izpovedi enega člana te tolpe je bil pri spopadu ranjen en madžarski častnik. Od našega polnega bataljona št. 11/5 je bil vojak Josp Jung usmrčen in v Kirchschlaga pokopan.

LDU, Atene, 14. (Havas.) S kraljevim ukazom je letnik 1922 poklican pod orožje, kakor tudi vsi možje, stari manj kot 40 let, ki so izza leta 1921 zadobili grško državljanstvo.

Politične vesti.

+ Črni kristjani na Slovenskem se čutili s Proticem že na vladnem stolcu, pa ni čuda, da se temu primerno tudi že vedejo, to se pravi, grozijo že z bodali, s katerimi so morili delavstvo na Zaloški cesti. Značilne so v tem oziru neke novice, ki jih je prinesel včerajšnji »Slovenec«. Ema med njimi govori čisto neprikrito o bodočem nasledovanju učitelstva, ki nade sodelovati v njihovih vrstah in zopet ni izpostaviti prošnega Verstovskega korlarskega kurza, češ »kjer je Protic blizu, tam Korošec ni daleč. Kjer je Korošec, ni daleč Brejc, in kjer je Brejc, ni daleč Verstovšek in — Slomškova zvezala Bolje kot s temi besedami, bi črni klerikanci ne mogli karakterizirati moralne gnobe svoje stranke, bolje kot s temi besedami, bi ne mogli razodeti svojih namer za slučaj, da zopet pridejo na vlado. To je nazadnje dobro, da so tako malo diplomatični in se v svoji maščevalni nestrpnosti tako očitno oizdajajo. Marsikomu se bodo raditega odprle oči, njim samim pa se bo odprl tisti grob, v katerem danes počiva slovenski meščanski demokrati, ki je bil do svoje zadnje ure rav-

notako moralno propal in korlarsko nasilen, kakor je slovenski klerikalizem.

+ Norveška vlada je rusko sovjetsko vlado pripoznala kot vlado de facto.

+ Ruski kozoški ataman Mahno, ki se je že ob izbruhu revolucije na Ruskem postavil proti vsem novim vladam in se je bojeval zlasti proti boljševikom, je bil po svojih lastnih pristaših umorjen pod Jekaterinoslavom.

+ Sovjetska vlada in pomoč zavezniki držav. Sovjetska vlada je protestirala, da se je nahajal v mednarodni komisiji za pomoč Rusiji tudi francoski predstavnik Noulex, ki je zastopal v komisiji ulogo intervencije. Komisija sama je zahtevala od sovjetske Rusije razne stvari, ki jih sovjetska Rusija ni mogla sprejeti. Komisija za pomoč Rusiji se je torej razbila, ker buržoaziji ni bilo na tem, da pomaga stradalnemu ljudstvu, nego da izpodrine sovjetsko vlado. Sedaj buržoazija pošilja med svet užaljene novice, češ kakor da je sovjetska vlada preoščabna, da sprejme pomoč za stradalno ljudstvo. Tudi belgrajska vlada napoveduje, da z akcijo za pomoč Rusiji v Jugoslaviji ne bo nič, ker tudi na Francoskem ne bo nič ...

Dnevna kronika.

Inskripcija na ljubljanski univerzi se prične dne 1. oktobra in traja do 9. oktobra.

Na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani se bo vršilo vpisovanje za prihodnje šolsko leto 1921-22 v nedeljo, dne 18. septembra 1921 od 9 do 12 ure popoldne. Valenci in vajenke se morajo pri vpisu izkazati z odpustnico oziroma z odhodnico ljudske šole. Pouk se prične v nedeljo, dne

2. oktobra 1921 ob 8. uri popoldne. Najboljše podatki so razvidni iz novice, ki je bila objavljena v tem listu začetkom tega tedna. Šolski odbor obrtnih nadaljevalnih šol v Ljubljani.

Kongres zemljoradniških zadrug iz vse kraljevine se je otvoril predvčerajšnjem v Velikem Bečkereku.

Nov socialistični list. Kot glasilo socialistične Zaednice prične v Oseku izhajati po enkrat na teden »Radniški list«. Za demolični delavski dom v Oseku so od državnih vlasti zahtevali naknadno 200 tisoč kron!

Umri je v Ljubljani g. Ivan Taufer, lastnik opekarnice v Zagorju. Pokojni je bil našim ljudem znan kot strasten sovražnik socialističnega gibanja in hud agitator za liberalce oziroma narodne socialce.

Smrdljiva afera s sladkorjem. Na belgrajski carinarnici so te dni prodali na licitaciji 8 vagonov nerafiniranega sladkorja. Prodali so ta sladkor po 2.50 do 3 dinarje kilogram! Ampak kupec ga je še na mestu prodajal po 7 dinarjev kilogram! Kar pomeni, da je v par desetih minut »zaslužil« 3 milijone in 400.000 dinarjev. Če bi se enkrat že po pravici uporabila vrvi, ki jo nezmogljivi gospodarji zadržujejo naši državi okrog vratu!

Beda vpokojencev bratovskih skladnic. Več vpokojencev bratovskih skladnic je vložilo rekurze na pokrajinsko upravo, oddelek za socialno skrb, zaradi prenehanja odmerjenih doklad na pokojnine, ki jih je odmerjal pokojninski sklad za Slovenijo v Ljubljani. Ti rekurzi ležijo že par mesecev nerešeni, kljub temu, da je že ta ali oni vpokojenec umrl. Mi rečni, bedni vpokojenci, izmognani od dela in starosti, prejemamo še dalje tiste neznatne pokojnine, ki so ironija napram sedanjim draginski razmeram, z malimi predujmi, in težko čakamo na končno rešitev. Gospodi v deželni upravi za Slovenijo pa se nikamor nič ne mudi. Danes tem potom prošimo oddelek za socialno skrb, da se nekoliko podviza z rešitvijo naših vlog. Gre za življenjsko vprašanje onemoglih ljudi! — Več penzionistov!

Preskrba Ljubljane s krompirjem. Stranke se opozarjajo, naj kolikor mogoče hitro naznanijo na mestno tržno nadzorstvo pisemno ali osebno količino krompirja za celo leto. Istotako naj naroče vsi javni in privatni zavodi, restavracije in gostilne nemudoma celo količino krompirja, ki ga potrebujejo. Izvoznim firmam za prašice bo istotako na razpolago poljudna množina za krmo primerne krompirja, ki naj ga nemudoma naroče z označbo, koliko rabijo krompirja vsak teden, da se jim krompir tedensko dostavi, da ostane domači krompir za ljudski konsum. Na kvaliteto krompirja se bo kolikor mogoče oziralo ter droben krompir porabilo za krmo.

Poziv usmiljenim srcem! V svrhu izposlovanja podpor in zbiranja darov za pogorence v Klečah pri Ljubljani se je konstituiral pomožni odbor, ki se tem potom obrača do vseh usmiljenih src z iskreno prošnjo, da pomorejo težko prizadetim pogorencem. Sleheri dar tudi najmanjši, je silno dobrodošel in kdor hitro da, dvakrat da. — Vseh pogorcev je 10 in med temi so štirje, ki so popolnoma brez vsake hrane, obleke in obutve, povrh tega pa še brez strehe. Slednjim in ostalim pa je zgorila vsa živinska krma, gospodarski stroji in orodje, velike množine poljskih sadežev itd. Posebna cenilna komisija je ocenila po požaru povzročeno škodo, ki znaša 3.117.874 K, zavarovalnica pa samo 434.190 K; potem takem je nepokrite škode še 2.683.684 K. Ako torej ne pride hitro izdatna pomoč, so prizadeti izpostavljeni gladi in vsem vremenskim neugodam jesenskega in zimskega časa. — Pomožni odbor zategalet prosil in apelira na vsa darežljiva srca, da po svojih močeh prispevajo za ponosrečene družine. Vsi darovi naj se pošiljajo na »Pomožni odbor za pogorce v Klečah, P. Ježica pri Ljubljani«.

Aretiran »atentator«. Komunistični poslanec Miha Koren je bil vnovič aretiran v Trbovljah. Očitajo mu, da je v zvezi z izginjanjem dnimna v rudnikih in z dosedaj še neznanimi storilci, ki so položili peklenški stroj na cesti Ljubljana-Celje.

Vojni invalid. Včeraj je izšla prva številka glasila splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot »Vojni invalid«.

Trgovina s človeškim mesom. »Straža« piše: V Beogradu je neki ruski begunec prodal bogatemu beograjskemu ban-

kiru svojo lastno ženo, samo, da pride do denarja. XX. stoletje. Za ženo je dobil 100.000 dinarjev.

»Slovenska dijaška zadruga v Pragi« opozarja svoje člane, da naj ne prihajajo brez denarja v Prago, ker Zadruga nima sredstev, da bi jih pred nakazitvijo študentskega podpirala. Stanovanja v Pragi so se podražila do 100%. Istočasno pozivljamo člane, da v polni meri izvedejo politično akcijo, ker sicer groze vsem katastrofalni časi. — Odbor.

Razpis službe. Pri državni posredovalnici za delo sta razpisani dve mesti pisarniških uradnikov in sicer eno pri marborsk, drugo pri ptujski, odnosno celjski podružnici. Letna plača je 1200 din. in dnevnice, kakor so določene za neukazne državne nastavitelce. Pravilno kolkovane in izpričevali opremljene prošnje je vložiti do 22. septembra 1921 pri osrednjem uradu državne posredovalnice za delo v Ljubljani. Prošilci morajo dokazati, da so dovršili vsaj štiri razrede srednje šole, meščanske šole ali pa trgovsko šolo. Natančneje v Uradnem listu.

Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane. V tednu od 4. do 10. septembra se je rodilo 27 (15 m. 12 ž.) novorojenčkov, umrlo je 43 (22 m. 21 ž.) oseb in sicer za: jetiko 6, smrtnimi vzroki 13 in za samomorom 1 srčno hibo 3, rakom 3, drugim naravnim smrtnim vzroki 13 in za amomomom 1 oseba. Na griži je v tem tednu obolelo 42 oseb.

Preskrba s češkim premogom. Za bodočo zimo si bodo mogli nabaviti premog tudi oni, ki nimajo izkaznic in ne bodo kot lansko leto ostali brez premoga. Spedijski tvrdi F. in A. Uher v Ljubljani se je posrečilo nabaviti večjo množino finega češkega premoga, ki po svoji kakovosti daleko presega naš premog, ki pa bo z ozirom na stanje valute malo dražji. Ker se je bati, da Českoslovaška pozneje preprovo izvoz, kakor se je to lansko leto zgodilo, se opozarjajo zainteresirane iz Slovenije, katerim je v prvi vrsti namenjen ta premog, da se pravočasno prijavijo in sicer v pisarni omenjene tvrdke v Selenburgovi ulici 4.

Iz stranke.

Diskusijski večer bo danes ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Dnevni red važen.

Iz strok. organizacije.

Stavbni delavci v Sarajevu prično stavkati, ker jim hočejo podjetniki znižati plače.

Vestnik Svobode.

Cvetični dan za ruski gladujoči proletarijat priredi podružnica del. izobraževalnega društva »Svoboda« v Celju. dne 18. septembra 1921. Proletarec sveta dolžnost te kliče, da se spomni na tvojega sotrpa. — Odbor.

Godbeni odsek na pihala vodmatske podružnice »Svobode« naznanja, da se vrši danes zvečer, dne 16. septembra ob 19. uri v društvenem prostoru »Svobode« v Novem Vodmatu št. 189. (Mausar) I. sestanek vseh že izkušenih godbenikov v godbi na pihala.

Šport.

Nogometne tekme za prvenstvo v jesenski sezoni. Službena objava L. N. P. V nedeljo dne 18. t. m. se vrši na prostoru S. K. Hrije prvorazredna prvenstvena tekma »Hrija« : »Sparta«. Začetek ob 16 uri, sodnik g. Vodišek. Istega dne se odigrajo na prostoru Sparta — Primorje ob I. inajski cesti sledeče drugorazredne prvenstvene tekme: ob 10. uri popoldne rez. Jadran : rez. Svoboda Ljubljana; sodnik g. Hus; ob 14. uri 30 min. Jadran : Lašk, sodnik g. Kepec; ob 16. uri 30 m. Hermes : Svoboda Moste, sodnik g. Jerala.

V Mariborski koči na Pohorju je tamkajšnja podružnica SPD izpopolnila vso opremo, posebno pobištvo tako, da zadoštuje sedaj velikemu prometu. Tudi pri

največjem navalu so dobili vsi turisti do slej prenočišča. Koča bo ostala celo zimo stalno oskrbovana, na kar se že sedaj vsi gojitelji zimskega sporta opozarjajo.

Dopisi.

Studenci pri Mariboru. Nestrpnost narodnih socialcev je že tako velika, da so v demokratičnem »Taboru« z dne 28. t. m. objavili nekakšen popis kandidatov delavske kmečke skupine. Gospodje narodni socialisti! Kdo je kriv, da ni v Studencih prišlo po tolikih mesecih še do nobenega postavnega občinskega predstojnika in do slednjega občinskega dela? Vi samil! Če pred volitvami se je g. Berdnik izjavil, da bodo že poskrbeli za to, da ne pride delavski kandidati do voljeve v občini. In res sta z učiteljem Altom za ro dobro skrbela. Kar se tiče delavske kmečke liste, pa vprašamo: Gospodje, ali niste celo sami prigovarjali kandidatom delavske kmečke liste, da kandidirajo na vaši listi? Danes pa jih zmerjate za nemučarje. Izdajate, in jih imenujete nevarne komuniste! Kje je tu poštenost? In Kaloh Aleja, ali ga niste vi pregovarjali, da naj bo nosilec vaše liste? Gospod Vokač se je nešteto krat izjavljal, da komaj čaka, da se reši občinskih poslov, sedaj pa si je prenešil, ali pa sedi na smolnatem stolcu, da ne more vstati. Glede volitev samih pa bi vas vprašali: Čigavi pristiži pa so iz Maribora prišli voliti na Studenec, čeprav niso imeli tu volilne pravice? Koliko volitev ste g. Vokač in g. A. v. odslužili v volišča, češ, da jih ne poznate? Ne napuhajte se prazne jeze z gospodnjim stricem Berdnikom vred! Pač pa se jezite nad svojo lastno polomijo pri volitvah. O pobiranju podpisov za priključitev k Nemški Avstriji pa vedite, da takih ljudi na kandidatski listi ni bilo in so bili vsi tisti spoli citan, v volilnem imeniku. Če gospodje veste, da je bil med delavsko kmečkimi kandidati kdo tak, nas bo veselilo, če izvenjo za njegovo ime. Za Banmana, ki se je vrnil iz Rusije se pa nkar ne bojte, ker se menda vendar ne boje, da bi vas napravil boljševik! Izgon Mandla ni bil preklican po zaslugi g. Vokača, temveč po drugi osebi. Tudi ni res, da bi bil Mandl med družino, ki se je g. Vokača tako »nili. Mandl je bil namreč vdevec brez otrok. Sicer pa gospodje, ne bojte se za postojanko Studence, ker ste vi gospodje Vokač, Alt in Berdnik nasploh, ki boste našli nosilci breme občinskih dolgov. — N

Po svetu.

— Dober dovtip. Pariški list »Intransigeant« postavlja vse vesti z maloazjskega bojišča pod rubriko: ... arogu A rus echram a A. — Tisti, ki stoje pri branju teh par besed pred nerazrešljivo uganiko, naj poizkusijo brati narobe, to je od zadaj proti spredaj. Če znajo kaj francoskega bodo brali: La marche sur Angora, pod katerim naslovom prihajajo grški uradni komunikacije o bojih v Mali Aziji iz Aten. Napis pomeni: Pohod na Angoro. Zakaj ga »Intransigeant« narobe piše, nam menda ni treba še posebe povedati.

Sirah pred galerijo. Pred nekaj dni so igrali v nekem berlinskem gledališču neko Sudermannovo premijero. Kakor je znano, so gotovo vsa Sudermannova dela polna ostrega nacionalizma, vsled česar se gledališka uprava iz strahu pred demonstracijami delavskega razreda ni upala prodajati kart za galerijo, nego jo je previdno napolnila s »svojimi« ljudmi. — Gotovo je bil prizadeti ravnatelj v šoli pri svetovnem mojstru g. Rukavini, ali pa g. Rukavina pri njemu.

Prvovrstne krojaške pomočnike
sprejme takoj
Jos. Rojina,
Ljubljana, Aleksandrova c. 3.

Tovarna Barva vsakovrstno --
JOS. REICH ----- blago.
Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. **Svetlolika** ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.
Podružnice:
Maribor Gosposka ul. 38
Novomesto Glavni trg
Kočevje št. 39.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku
vpisana zadruga z omejenim poročtvom
sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.
Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:
Rezervni delež K 120.201-82.
Društveni delež K 17.103-71.
Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093-48. Delež znaša K 100-.-.
Član postane lahko vsak.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,
Tegetthoffova ulica 11
Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC
prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji. - -